

ZPRÁVY.

Proč jsou právnické knihy tak drahé? Přerod právnického života, který stále dosud není ukončen, pak pouhá existence obrozeného státu našeho vyžaduje nutně, aby knihovna právnická byla stále doplňována právnickými publikacemi. Praktický právník bez obsáhlé knihovny nemůže vůbec obstáti. Právnické knihy pak z vědeckých knih zastarají nejdříve: každá zákonodárná změna činí vydanou publikaci více méně nepraktikabilní, jest nutno publikace stále doplňovati novými rozhodnutími soudními, aby nezastaraly, a právnická vydání zákonů musí býti stále doplňována na přítomný stav. Není proto divu, že právník musí stále kupovati publikace svého oboru. Při dnešní organizaci trhu právnických knih však tato nutnost stojí značnou částku peněz. Jen nejnětější zařízení malé knihovny přichází již na tisíce, a jest i mnoho těch, kteří právě pro tuto překážku resignují na doplňování své knihovny. Důsledek toho pak jest opět, že vydané knihy nemají náležitého odběru (se stanoviska nakadatele), čímž pak v kalkulaci cena knih přijde ještě výše. Zájemci nekupují, že jsou knihy drahé, a knihy jsou drahé, že se málo odbírají, a tak se pohybujeme v začarovaném kruhu. Mám za to, že lepší organizaci vydávání knih by se zlu tomu aspoň částečně odpomohlo. U nás vadí v prvé řadě monopol faktický soukromé společnosti. Z poslední doby připomínáme pouze jeden případ: V soukromém nákladu vyšla objemná kniha o jednacích rádech soudních z pera odborového přednosty ministerstva spravedlnosti. Kniha ta, jež jest pěkně upravena, stojí v knihkupeckém krámě pro každého Kč 240.—, což pro mnohého jest značným kapitálem. Ministerstvo však uznávajíc, že pro soudcovské úředníky, a to jak soudce samotny, tak kancelářské úředníky, jest nutně potřebna, ujednalo se soukromou společností, že doplatí na výtisky, které prostřednictvím jeho budou odebrány soudcovskými úředníky, polovici krámské ceny, tedy 120 Kč, a povolilo ještě pro odběratele měsíční splátky po 12 Kč. Myslíme, že by bylo bývalo lépe, aby ministerstvo knihu vydalo samo ve své režii, když stejně většinou z resortu ministerstva se odběratelé rekrutují. Kniha by pak byla vyšla laciněji, když ne pro úředníky samotny, jistě pro správu soudní (nebyla by nic doplácela) a pro všechny ostatní zájemce mezi advokáty a jinými právnickými praktiky. Nechceme přezkoumávati kalkulaci nakadatele, poukazujeme jen na to, že každý soukromý odběratel v ceně knihy zaplatí jednu třetinu, tedy celých 80 Kč, jen na provisi knihkupačů, kteří při vysokých cenách jednotlivých publikací mohli by se vzdáti tohoto nepoměrného zisku. Nářky na vysokou cenu knih slyšíme stále, a jest nebezpečí, že tyto vysoké výdělky nutně povedou buď k omezení konsumu na úkor všeobecnosti, nebo, a to jest pravděpodobnější, k e s v é p o m o c i, která nebude jistě vítána těmi, kteří si myslí, že právník, protože musí mít knihy,

zaplatí každou cenu, která se bude požadovati. Při tom nutno poukázati i na to, že i mnohé knihy vydávané tiskárnami, které by neměly tak lpíti na výdělku za každou cenu, nejsou lacinější, a že prostě každý hledí vytěžit z konsumu, pokud se dá nejvíce. Tím vším však se konsum zničí úplně. Myslíte-li si, že pokud tuto politiku provozují nakladatelé a knihkupci, že se nedá dobře proti tomu mnoho namítati, ježto každé povolání má určité risiko, s nímž musí počítati, budiž. Lepší organisace obchodu a větší konkurence zde automaticky zjedná nápravu. Jest však horší věci, jestliže tohoto závodění zúčastní se také autor. Autor pravidelně bývá posledním, kdo vydání právnické knihy zatěžuje. Jeho podíl na ceně knihy bývá 3⁰/₁₀, v nejlepší případě 5⁰/₁₀ krámské ceny knihy. Ostatních 97⁰/₁₀, pokud se týče 95⁰/₁₀ krámské ceny knihy padá k tíži jiným činitelům, a bylo by i v tom směru uvažovati, zda jest správně tento podíl původce na díle hodnocen. Právě proto však neměly by se dít pokusy řádné vyřešení této věci obcházeti tím způsobem, že autor jedné věci vydá jednu knížku v jednom nakladatelství, avšak neúplně, vydá pak dále a současně v druhém nakladatelství knížku druhou, v níž hned v předmluvě uvede, že bylo nutno mnohdy — zejména pokud jde o podrobnosti — odkázati na jeho knihu z nakladatelství prvního, vyšlou tam a tam, která jest prý tedy »nejen vhodným, nýbrž i nutným doplňkem jeho knihy druhé jak pro praktiky, tak pro studující«. V této knize druhé pak velice často poukazuje na knihu prvou. Facit toho jest, že kdo by těchto knih chtěl užívat, musí by mítí knihy obě, nebo si nekoupí knihy žádné, a počká, až se najde někdo, kdo látku přehledným, stručným a vyčerpávajícím způsobem uvede souborně v knize jediné, snad za menší honorář, avšak k většímu prospěchu praxe. Nedivíte se již ani, když třetí nakladatelství ohlašuje již od téhož autora třetí knihu stejného rázu o téže věci.

Abyste se proto právnickému světu dostalo dobrých a laciných knih, jest nutno organisovati výrobu a prodej jich tak, aby věci nevyvinuly se k neprospěchu konsumenta. »Všehrd« na poli své působnosti od převratu organisoval věci tak, že by jeho praxe mohla býti vzorem i pro širší forum světa právnického.

Dr. Karel Novák.

Dr. František V á ž n ý šedesátníkem. Dne 1. dubna t. r. dovršuje druhý president Nejvyššího soudu Dr. František Vážný 60. rok svého života. Jeho jubileum nalezne jistě živou odezvu v řadách celého českého právnického světa, jemuž je president Vážný dobře znám jako praktický právník i jako redaktor sbírky rozhodnutí Nejvyššího soudu. Avšak jistě nejživější vzpomínky vyvolá jeho jméno v početných již řadách právníků, jež odchovala právnická fakulta Masarykovy university v Brně.

President Vážný jest jeden z oněch mužů, o nichž praví profesor Weyr v předmluvě ku své Soustavě státního práva, že byly výjimečnými poměry popřevratovými donuceni zastávati několik funkcí, z nichž za normálních dob by každá vyžadovala pro sebe celého muže. V době, kdy je jeden z nejdůležitějších oborů právních, obor civilního soudního řízení na právnické fakultě brněnské university neobsazen, vzal

na sebe president Vážný ochotně úkol tento předmět přednáseti. K tomuto úkolu přinášel všechny předpoklady: neobyčejná právnická erudice spojená s bohatými zkušenostmi z dlouholeté soudní praxe, vzácná paměť a vyvinutý smysl pro čistotu a přesnost myšlení, to vše spojeno s láskou k předmětu a s vysokým oceňováním významu univerzitního učitele způsobilo, že předmět, jenž málo komu zdál se býti s počátku zábavným, upoutal poněnáhu posluchače úplně. Dodnes jistě žádný z četných jeho posluchačů nezapomněl na jeho poutavé přednášky, na jeho vzácné znalosti ze všech oborů právních, jež se ukázaly při nahodilé exkursi do jiných právních oborů, na jeho přesný, suchý tón zkušeného soudce, jenž jenom při výkladu o předmětu zvláště zajímavém, poněkud změkkl, a na jeho charakteristické gesto, jimž zdůrazňoval svoje výklady.

Studentům práv na prvním místě byla věnována i jeho činnost literární. Aby umožnil důkladnější a snadnější studium předmětu, jež přednášel, napsal dílo »O ústrojí a příslušenství soudů«, jež nejdříve vyšlo jako litografie a pak doplněno zpracováním jazykových nařízení v řízení soudním a zpracováním zákona, jimž se provádí § 105 ústavní listiny, vyšlo v knihovně »Právnicka«. Dílo toto, jehož význam byl zde již svého času oceněn, zůstává věrným průvodcem právníkům i v praxi.

Druhý president Nejvyššího soudu Dr. František Vážný narodil se 1. dubna 1868 ve Svinech u Veselí n. Lužnicí. Studia práv na universitě v Praze zakončil promoci sub auspiciis. Věnoval se soudcovské službě, v níž ztrávil léta 1897 do 1904 u vrchního zemského soudu v Praze, roku 1904 byl povolán k Nejvyššímu soudnímu dvoru ve Vídni, kde pracoval v kanceláři pro evidenci judikatury a jako zapisovatel plenárních a plenissimárních senátů a senátu pro spory o příslušnost mezi říšským soudem a správním dvorem soudním. Po celou tu dobu byl redaktorem Löfflerova Österreichische Zeitschrift für Strafrecht. Po krátké působnosti jako rada vrchního zemského soudu byl povolán 1. listopadu 1915 jako nadporučík auditor ku vojenskému soudu v Terezíně, kde jako předseda soudu pro politické delikty civilních osob zjednal si svým taktickým vystupováním nemalé zásluhy. V únoru 1916 byl povolán telegraficky k polnímu soudu v Zámosčí v Ruském Polsku, odkud v červnu 1916 odešel k justičnímu oddělení vrchního armádního velitelství. V listopadu 1918 vrátil se do Prahy a byl jmenován ihned k Nejvyššímu soudu, u něhož se stal r. 1921 senátním presidentem a pak druhým presidentem. Jako přednosta oddělení pro evidenci judikatury ve věcech občanských i trestních a jako redaktor sbírky rozhodnutí Nejvyššího soudu má hlavní zásluhu o to, že judikatura Nejvyššího soudu zmatkem světové války značně rozkolísaná se zase vrátila k jednotnosti a dosáhla téměř předválečné výše. President dr. Vážný, jenž je současně předsedou dovolacího a rekursního senátu pro občanské záležitosti pro Slovensko a Podkarpatskou Rus, členem ústavního soudu, referentem Nejvyššího soudu ve věcech zákonodárných a členem komise pro reformu civilního soudního řádu, je čelným členem brněnského právnického života, jehož se účastní zvláště jako předseda Moravské právnické jednoty. V této funkci předsedal II. sjezdu čs. právníků, konanému v roce 1925 v Brně. Za svoje zásluhy zvolen byl v roce 1926 čestným členem Čs. A. S. Právník v Brně a v den svého 60. výročí narození r. 1928 i čestným členem Právnické jednoty Moravské.

K jeho šedesátým narozeninám přejí mu všichni jeho přátelé a žáci, aby byl ještě mnohá léta tak zdrav a mlád jako dosud. Mr.

Z celého světa právnického. Jakmile vstoupil zákon o nekalé soutěži v platnost, již se hlásí četné žaloby podle něho. Jako jedna z prvých je i dosti zajímavá: před dvěma asi léty vydal Klub čs. turistů »Průvodce po Československé republice«, v němž podle způsobů známých Baedekrů jednotlivé hostince a hotely roztrídil na třídy a označil je hvězdičkami. Nyní jakýsi hotelier cítí se konkurenčně poškozzen právě proto, že dostal o hvězdičku víc a žaluje klub. — V Praze 1. březnem letoš. roku bylo na Maninách otevřeno první ve-

řejné skladiště. Jest zajímavo, že jest to od vydání zákona o veřejných skladištích teprve první skladiště tohoto druhu v Praze. — Souhlasně jak s české, tak s německé strany bylo poukázáno na patrný úbytek německého obyvatelstva v republice. Také i přirozený populační přírůstek je při německém obyvatelstvu menší než před válkou. — Činí se pokusy, aby do chystaného autozákonu bylo zařazeno ustanovení o nutnosti psychotechnických zkoušek šoférů. Zájem má jednak dopravní policie a jednak pojišťovny. — Samaritství, dosavadní dobrovolná zdravotnická služba (Záchraná stanice, Červený kříž), má být postátněna. Osnova příslušná je pryč již přičištěna. — Do konce února obnovili ve Vídni po požáru justičního paláce již 1/3 všech pozemkových knih. Uložení jejich bude provedeno ve zvláštních k tomu účelu konstruovaných tresorech. Zatím jsou nové knihy uloženy v safetech Anglo-rakouské banky. — Ministerstvo spravedlnosti zavade u exekučních soudů v Čechách a hlavně v Praze podle moravského vzoru kategorií t. zv. konceptních pomocníků. (Ča.) — XI. mezinárodní konference práce bude zahájena 30. května 1928 v Ženevě. Na programu jsou metody pevného stanovení minimálních mezd a předcházení úrazům. — Mezinár. konfederace duševních pracovníků konala svůj kongres 8. ledna t. r. v Paříži. Byl ustaven zvláštní fond pro výměnu a umísťování intelektuálních pracovníků v cizině, usneseno vydávati mezinárodní bulletin a zvolena tříčlenná poradní komise, jejímž úkolem jest zastupovati konfederaci u mezinár. úřadu práce. Do komise zvolen též čs. delegát prof. Dr. Brdlík. Příští kongres se bude konati na podzim v Polsku. — »Liga pro práva člověka a občana« zakročila u francouzského ministra kolonií proti krutému zacházení a nelidskému trestání domorodců v rovníkové Africe. (—kg).

Ze Sbírky zákonů a nařízení. Nařízení o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení) nese č. 8/28 sbírky a obsahuje 137 ř. Nabude účinnosti dnem 1. července 1928. — Dle dohody se Švýcarskem o vzájemné právní pomoci ve věcech občanských a obchodních (č. 9/28) zprostředkují vzájemný styk obou zemí naše ministerstvo spravedlnosti a švýcarské policejní oddělení právního a policejního odboru konfederace Švýcarské u Bernu. — Nařízením č. 15/28 změněna částečně vzorná pravidla uveřejněná při nař. č. 143/1922 a vydána další vzorná pravidla pro obecní dávky a poplatky. — Pod č. 16 až 19 uveřejněny dohody s Polskem týkající se rozdělení a výměny spisů vztahujících se na území Těšínska. — Důležité změny, zejména vzhledem k Slovensku přináší zákon č. 23/28, kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákonů o soudním řízení ve věcech občanských a o řízení exekucím. Tak změněn byl čl. XXXVI. uvoz. z. k rak. c. ř. s. (věci nesporné nejsou feriální až na vypočtené výjimky). V rak. c. ř. s. doplněn byl § 109 (následek nezaplacení doručného poplatku), § 232 (znovupodání žaloby odmítnuté pro nepřislušnost u příslušného soudu zachová soukromopr. účinky podání žaloby, stane-li se tak do 30 dnů) a nově upraveny §§ 222 až 225 (soudní prázdniny od 1. července do 31. srpna). Z ua. c. ř. s. změněny resp. zrušeny §§ 20, 113, 116, 127, 135, 166, 181, 414, 540, 604, 610, 639, 640, 667, 674, 677, 682, 684, 685, 774. V rak. exek. řádě byl v § 1 doplněn bod 17 a dodán bod 19 (plateb. výměry o pojistném nositelů sociál. pojištění a pravopl. rozhodnutí soudů soc. pojištění a nově upraven § 31 (exekuce proti osobám exterritor.) Nejvíce však dotkla se novela uher. exekučního řádu (čl. LX (1881) změnivši a zrušivši velkou řadu ustanovení tohoto zákona. Zejména zcela nově ve čl. VI. novely upravena je exekuce na jmění movité (na věci hmotné, na pohledávky peněžité, nároky, aby byly vydány a dodány věci hmotné a na jiná práva majetková). Ve čl. VII. upravena exekuce k vydobytí peněz. pokut. a platů za úřední úkony, ve čl. IX. exekuce podle spisů a listin zřízených v cizině. Slovenské exekuční právo uvedeno většinou v soulad s právem rakouským, ovšem za cenu značného roztržštění zákonných předpisů. — Pod č. 26/28 uvedena úmluva s republikou

Estonskou o právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských a obchodních. — Č. 27/28: nařízení, kterým se provádí zákon č. 78/1927 o stabilisačních bilancích. — Zákonem č. 28/28, jímž se doplňují a mění zákony o četnictvu a sborech stráže bezpečnosti, změněn byl zejména § 13 zák. o četnictvu (č. 299/20), týkající se případů, kdy smí četník užití zbraně, a § 20 (povolení k sňatku). — K zákonu proti nekalé soutěži (č. 111/27) vydáno bylo nařízení (č. 30/28), kterým se stanoví korporace a orgány povolané pro smírcí řízení a vydávají předpisy o řízení před nimi, a nařízení (č. 32/28) o seznamu údajů podle § 6 odst. 4. tohoto zákona, t. j. seznamu údajů původu všeobecně obvyklého k označování druhu nebo jakosti zboží. Seznam ten vede min. obchodu. — Č. 34/28 obsahuje návrh úmluvy o rovnocenném nakládání s cizími a domácími zaměstnanci ve věci odškodnění pracovních úrazů, sjednaný na 7. mezinár. konferenci práce dne 5. června 1925. Ský.

Otázky moderní sociologie. Ústřední osvětový sbor hlavního města Prahy snaží se prohloubiti vzdělání politické a zpopularisovat správný názor na život sociální vůbec. Proto zařídil »Vyšší lidovou školu sociální a politickou«, která již od podzimu minulého roku s velikým úspěchem plní svoje poslání. Bylo však zřejmo, že pro poučení nejširších vrstev lidových o sociologii jest potřeba ještě dalších přednášek, které by učinily vědu o společnosti každému přístupnou a umožnily vniknutí jejích principů do našeho veřejného života. Z této snahy vyrostl cyklus »Otázky moderní sociologie«. Ve 40 přednáškách mají býti formou populární probrány všechny důležité problémy sociologické. Cyklus tento rozpadá se na dvě části; první část záleží ze šesti přednášek a nazývá se »Úvod k sociologii«. Obsahuje velmi stručně nejdůležitější poznatky ze zvířecí sociologie, antropologie, ethnologie a filosofie dějin, které jsou nutny k porozumění vlastních otázek sociologických. Druhá část »Základy sociologie« rozpadá se na tři části. V první, která jedná o sociologii, její podstatě, metodách a směrech, mají býti posluchači seznámeni s tím, co jest sociologie, jak pracuje a jaké jsou hlavní směry sociologie francouzské, americké a německé. V části druhé jest rozebírána sociologie abstraktní a probrány hlavní otázky sociologické statistiky, kinetiky a dynamiky. V části třetí rozebírány jsou některé vybrané kapitoly z konkrétní sociologie: problémy sociologie rodiny, náboženství, mravů, práva, rozvrstvení společnosti, veřejného mínění, sociálních konfliktů atd. Celý cyklus jest vlastně prvním krokem k zřízení přípravného kursu pro »Vyšší lidovou školu sociální a politickou«, v němž probírány by byly otázky všeobecnější, kdežto ve škole vyšší otázky speciálnější. Cyklus zahájen byl dne 17. ledna 1928 za velké účasti obecnstva. Dr. Jindřich.

Z Masarykovy sociologické společnosti. Dne 14. prosince 1927 promluvil Dr. Zdeněk Ullrich o nových školách sociologických ve Francii. Přednášející zmínil se nejprve o rozdělení vědeckých škol sociologických ve Francii. Sociologické proudy francouzské rozdělil na školu Durkheimovu, školu Wormsovu a Richardovu, školu Laplayovu, Berrovu. Z těchto škol považuje školu Durkheimovu za oficielní, ježto do nedávna i v zahraničí representovala francouzskou sociologii. Podotkl, že na všech universitách francouzských, kromě university v Bordeaux, existují samostatné školy pro sociologii. Pojednal o hlavních směrech škol právě zmíněných a zakončil zmínkou o sociologických směrech doby nejnovější.

Dne 10. ledna 1928 promluvil Dr. Jan Mertl o společenských třídách a hospodářském myšlení. Přednášející roztrídil nejprve dosavadní theorie o společenských třídách a přešel k otázce vlivu, jímž působí příslušnost k některé z hlavních společenských tříd na hospodářské myšlení jednotlivcov tam, kde jednotlivec vystupuje jako konsument. V otázce metody poukázal na nutnost sociologického studia hospodářských jevů, jež má své oprávnění vedle

studia čistě národohospodářského, které dle názoru moderních ekonomů i sociologů zabývá se sociálními jevy toliko z hlediska principu hospodárnosti, bez ohledu na ostatní sociální vlivy. V další části své přednášky zabýval se Dr. Mertl analysou potřeb prepýchových a ukazoval, kterak dnešní člověk jest svou třídní příslušností determinován zejména v oblasti využití své volné chvíle, kdežto při jeho denní práci vystupuje více na povrch jeho profesionální charakter.

Dr. Jindřich.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. Předvánoční přednáškové období bylo zakončeno 9. prosince 1927 referátem ředitele V. Tlapáka o významu instrukční služby v sociální péči o mládež. Převážná část sociální péče o mládež obstarávána je u nás dobrovolně. Péče dobrovolná má před péčí veřejnou některé přednosti rázu technického, má pro společnost veliký význam mravní a pro stát i nebyčejný význam finanční. Sama o sobě však nestačuje, má některé nedostatky kvantitativní i kvalitativní a zápasí většinou s nedostatkem hmotným. Je úkolem veřejné správy, aby soukromou péči podpořila, usměrnila a doplnila. Za tím účelem třeba organisovati službu instrukční, jejímž úkolem je hlavně: zkoumati potřeby sociální péče o mládež, upozorňovati na ně příslušné činitele a spolupůsobiti k jejich zdokonalení. Instruktoři potřebují ovšem pro svůj úkon zvláštní kvalifikace osobní, životních zkušeností a odborné průpravy.

Dne 12. ledna 1928 přednášel Dr. Robert Kollar o pozorování spotřeby a jejího daňového zatížení na podkladě domácích účtů z roku 1925. Uvedl zajímavá data, týkající se spotřeby našich domácností a zároveň pojednal o tom, jak při spotřebě té se projevuje daňové zatížení.

Dne 19. ledna 1928 bylo pokračováno v jednání o bytové otázce v Československu, jež bylo zahájeno dne 10. listopadu m. r. Předseda státní regulační komise ing. Mölzer promluvil o pozemkové a stavební politice a zmínil se hlavně o politice této, pokud se týče velké Prahy.

Dr. Jindřich.

Jak nutno býti opatrným při sepisování formulářů ukazuje opět jeden příklad z poslední doby. V knihovně Domáciho učení, která sbírce určené pro neprávnyky vyšla kniha o daňové praxi, která pěkným jinak způsobem vykládá nové daňové předpisy. Aby autor neprávnyku látku přiblížil, uvádí v knize řadu příkladů, jež snad mají také sloužiti za vzory pro laiky při sepisování podání finančním úřadům. Aby tato snaha autorova se setkala se zdarem, jest nutno, aby volené obsahy těchto vzorů odpovídaly skutečnému životu a pravděpodobnosti, aby prostě bylo možno, že případ ve vzoru uvedený se skutečně stal. Jinak vzor jest zbytečný, a je-li nesprávný, jenom mate. Že tomu tak docela snadno může býti, dokazuje i tento příklad: V knize jest uveden vzor pro odvolání proti zajišťovacímu platebnímu rozkazu berní správy a odůvodňuje odvolání takto: Jest sice pravda, že v posledních třech měsících byly u mne provedeny dvě exekuce, ale k těmto exekucím dal jsem dojíti úmyslně (!), neboť pohledávky, na jejichž zajištění byly vedeny, jsou sporné a podávám v tom směr u stížnost k nejvyššímu správnému soudu proti rozsudku vrchního zemského soudu pro mne nepříznivému. Ztěží aš by se našel referent u zemského finančního ředitelství, který by takto odůvodněné odvolání vůbec meritorně projednával, ježto odůvodnění to jest na prvý pohled nemožné. — Není účelem vzorů udělati vzor za každou cenu, nýbrž pomůcku pro praktickou potřebu. V každém případě pak knihy právnycké by po stránce správnosti měl prohlédnouti právník.

Přednášky Všeřdu. Po úspěšich loňské činnosti přednáškové pořádá Všeřrd opět letos řadu přednášek o aktuálních tématech. Zahájeny byly přednáškou rektora Masarykovy university, prof. dr. J. Kallaba

na téma: »Některé otázky mezinárodního soudnictví trestního«. Přednáška byla pořádána společně s Vysokoškolským sdružením pro společnost národů. Přednášející probral velmi instruktivně jednak historický vývoj otázky mezinárodního soudnictví trestního, hlavně pak probral podrobně všechny návrhy na jeho úpravu. Zabýval se pak podrobně otázkou, v kterých oborech mezinár. soudnictví trestní by mělo být zavedeno a projevil skeptický názor v tomto směru. Ukázal, jak slabé naděje má na pozitivní úspěch i v takových případech, jako byl případ Viléma II. a německých důstojníků. Žádný mezinárodní trestní soud nebude moci vykonávat svoji funkci za dnešních poměrů, postaví-li se proti tomu vlivy politické, a hlavně opře-li se tomu stát, o jehož příslušníka by šlo. K. považuje proto za neúčelné pro nejbližší dobu zřízovati stálý mezinárodní soud trestní, a domnívá se, že těžisko otázky tkví v problému, který soud má být příslušným souditi a trestati delikty mezinárodní. Doporučuje proto, aby na místě zřízení mezinárodního trestního soudu uzavírány byly smlouvy mezistátní, určující, který stát jest kompetentní k stíhání a trestání mezinárodních deliktů, při čemž jurisdikce by byla ponechána soudům vnitrostátním. — Další byla přednáška prof. dr. H. Rauchberga na téma: »Arbitrage, Sicherheit, Abrüstung«. Přednáška tato byla tím významná, že šlo o přednášku profesora německé fakulty pražské pro české studentstvo. (V nejbližší době má přednáseti prof. dr. Hobza česky pro studentstvo německé fakulty.) Významná proto, že snad bude prvním průlomem do oné zdi, která odděluje od sebe dvě fakulty právnické v témže městě a dokonce v jedné budově tak dokonale, že pro posluchače jedné jest druhá fakulta úplně neznámou pevninou. — Přednášející podal historický přehled snah o dosažení světového míru. Rozlišil pacifismus sentimentální od konstruktivního; o konstruktivním pacifismu podle něho lze mluvití teprve od světové války. Podrobně probral pak vývoj snah o uzavírání arbitrážních smluv od smlouvy o Společnosti národů a první nepříliš pevných smluv (s čestnou klausulí!) k Locarnu a stále rozvětvenějšímu systému regionálních smluv. Vítá i tento malý pokrok, protože vzhledem k době necelých desíti let znamená přece jenom relativně dosti velký, a upozorňuje na to, že obecný mír lidstvu nebude dán bez práce, nýbrž že si jej přívrženci pacifismu musí vymoci prací. Přednáška vyzněla apelem k práci pro dosažení světového míru. — Obě přednášky byly velmi četně navštíveny z řad studentstva a i z veřejnosti.

J. B.

Kriminální žurnalistika stala se opět předmětem úvah v příležitosti sensačního berlínského procesu Krantzova, který dal podnět k návrhům na vydání zákona, který by omezoval volnost tisku při referátech ze soudní síně a znemožnil dnešní skutečné využívání sensačních trestních procesů až do nemožnosti a k vrcholům nevkusů. Způsob, jakým se o soudních přelíčeních referuje, skutečně musí vyvolávat myšlenky na podobné opatření. Jest jisto, že tento způsob referování zajisté neprospěje zvýšení mravní úrovně obecnstva a zejména mládeže. Jest nutno však uvážiti, že podobný předpis přináší s sebou nebezpečí, že v rukou méně liberálního úředníka bude znamenati značné okleštění svobody tisku. Na druhé straně nelze si též slíbovati, že by podobné opatření mělo nějaký zvláštní vliv na zvýšení mravnosti. Nad to bylo by lze namítnouti, že by omezování podobných referátů leckdy znamenalo zavírati oči před různými zjevy společenskými, jež pozornosti opravdu zasluhují.

Jest ovšem jisto: způsob, kterým se referování mnohdy děje, skutečně přesahuje meze slušnosti; ale jest nutno uvážiti, zda by bylo účelno pro tyto výstřelky podobná omezení zaváděti, a zda výhody jich se nevyrovňají nebezpečí s nimi spojenému.

Jedno však by skutečně potřebovalo nápravy: Jest to zlovyk novin, psáti o sensačních případech před zahájením přelíčení. Trestní novela v r. 1862 zakazuje sice uveřejňovati obžalovací spis a úsudky o výsledku procesu, ale tento předpis se nedodrží a skutková podstata vylučuje se úplně libovolně, při čemž zhusta se věc hodně zkeslí. Nebezpečí není tak velké, pokud jde o věci projednávané soudci v povolání, ač i na ně může mít psaní novin vliv. Ale jest přímo paradox, musí-li porotci slíbiti, že nebudou o případech, jež soudí, s nikým se raditi, ale při tom mohou čísti v novinách de facto často hotové rozsudky. Nesoudí zde potom noviny na místo poroty? Otázka, jež zasluhuje úvahy a jež by se dala celkem snadno řešiti: zákonem zakázati referování před koncem přelíčení, po případě i přísnějším prováděním předpisu novely.

J. B.

O novelisaci sociálního pojištění přednášel JUDr. Jan Gallas, ředitel Všeobecného pensijního ústavu v Praze, dne 21. března 1928 na schůzi, svolané Exekutivou zaměstnanců sociálně pojišťovacích ústavů v Obecním domě pražském. Podrobil vládní návrh novely věcně kritice po stránce odborné a poukázal na vady připravované novely. Privil, že vyloučení domácích a sezonních dělníků z pojištění nepřínese ulehčení po stránce administrativní; zaměstnanci tito, sociálně nejslabší budou eliminováni z pojištění, což se přiči jeho účelu. Předepisování pojistného jen za šest pracovních dnů v týdnu zatíží agendu pojišťoven nezbytným zjišťováním, zda dělník pracuje šest nebo sedm dní v týdnu a ohroží rovnováhu nemocenského pojištění, nebude-li pojistné zvýšeno. Tím, že novela stanoví, že naturální požitky zaměstnancovy mohou zvýšiti jeho zařazení jen o jednu třídu, bude mít za následek snížení dávek, opět většinou pro zaměstnance, pojištěné v nejnižších třídách, tedy hospodářsky nejslabší. Zpětná platnost novely k 1. červenci 1926, t. j. ke dni, kdy vstoupil v platnost zákon ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, není dle názoru řečníkova ani formálně ani věcně proveditelná. Zrušení svazu nemocenských pojišťoven přinese nutně podstatné zatížení agendy Ústřední sociální pojišťovny, zřizování malých nemocenských pojišťoven a zachování starých těchto těchto pojišťoven pojištění nezlevní. Dozor, který nyní provádí Ústřední sociální pojišťovna, bude-li přenesen na státní úřady, nebude jednotný a není také věcných příčin k přesunu tohoto dozoru. Novela snižuje příspěvky, snižuje však také dávky; chce-li ušetřiti na poskytování léčebné péče, činí tak na úkor pojištěnců. Zdánlivé zlepšení novely, že poskytuje bezpodmínečný nárok na důchod vdovský od 65. roku věku vdovina, není praktické, poněvadž fakticky již dnes každá vdova měla v té době nárok, ježto téměř každá žena v tom věku musí býti považována za invalidní; rovněž i vrácení premií provdávším se ženám, pokud má za následek snížení jejich nároků pojistných, není výhodou; bylo by tomu tak, kdyby bylo zavedeno výbavné, které by bylo poskytováno při provdání se pojištěné ženy a nemělo by za následek snížení dávek. Novela škrta také povolené již částky na zlepšení a výstavbu nemocnic a léčebných ústavů. Řečník odmítl tedy novelu ze stanoviska odborného jako pro pojištěnce škodlivou. Dr. Jindřich.

Případ svatogotthardský ukázal opět jasně, jak daleko máme ještě k řádné mezinárodní organisaci, jež by skutečně byla tím, čím má býti Společnost národů: totiž zárukou a ochranou světového právního řádu. Vynikly tu zřejmě dva nedostatky: nedostatek pravidelného trvalého orgánu, který by v době, kdy Rada nezasedá, mohl alespoň nejnutnější opatření učiniti, a nedostatek exekutivní moci vůbec. V době mezi dvěma zasedáními Rady může dojiti k jakémukoliv excessu, který ohroží světový mír, sekretariát Společnosti jest bezmocný, a musí trpně čekati, i když již jsou podány konkrétní návrhy různých států, až o věci rozhodne Rada. Maďarsko vystihlo velmi dobře tento nedostatek a také ho využilo. Předseda Rady musel se omeziti jenom na pouhý apel na Maďarsko (a i tento jeho krok jest vlastně pokrokem, a lze jej

jen vítati, zvláště bude-li považován za praejudic, a nikoliv za výjimečný krok). Avšak tento krok byl jen proto možný, že předseda Rady mohl se opřít alespoň o jednu přední velmoc — Francii. A ihned se ukázalo, že jiné velmoci (na př. Anglie) nevidí rády takovéhoho zákroku předsedy, ať už z konkrétních důvodů politických či spíše ze zásadní obavy před přílišným vzrůstem moci předsedy Rady, v němž vidí nebezpečí pro svou svrchovanost.

J. B.

LITERATURA.

Dr. Zdeněk Neubauer: Sociální pojištění po stránce procesní, řízení a opravné prostředky v nemocenském, invalidním a starobním pojištění československém. — Sbirky spisů právnických a národohospodářských sv. XXXV., nákladem Barviče a Novotného v Brně, 1927, 80, stran 291, cena 50 Kč. — Ve všeobecné části své práce zabývá se autor pojmem a prováděním sociálního pojištění; pojem sociálního pojištění definuje nově tak, že vylučuje pojem »pojištění« z znaků definice sociálního pojištění, a to pojištění nejen ve smyslu právním, rýbrž i ve smyslu národohospodářském a pojistně-matematickém. Autor eliminuje při definování sociálního pojištění obvyklé znaky pojištění, jako repartice škody, plánovitě podnikání ve velkých massách a pod. a hájí pojetí sociálního pojištění zcela odlišně od pojetí pojištění soukromého.

Celou knihu proniká zdůraznění veřejnoprávní kvality sociálního pojištění, která je dána tím, že akty orgánů, provádějících pojištění, jsou vrchnostenskými akty správními. Nositelé pojištění, které autor charakterisuje jako veřejné ústavy korporační povahy, provádějí dvoji různou činnost: soukromohospodářskou, pokud spravují své jmění a pečují o zachování ekvivalence — a veřejnoprávní, pokud fungují jako orgány, nadané kompetencí autoritativně aplikovati právo. Na základě tohoto rozdílu řeší autor celou řadu právních otázek při provádění sociálního pojištění se vyskytujících; činnosti ty nesmí vzájemně na sebe vykonávati vliv, na př. majetkoprávní zájmy nositele pojištění nesmí přicházeti v úvahu při jeho rozhodování jako správního úřadu (na př. o dávkách).

Ve zvláštní části probírá autor postupně řízení u nositelů pojištění podle zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 sb. z. a nař., u soudů sociálně pojišťovacích a u správních úřadů státních, k nimž jdou opravné prostředky proti výměrům nositelů pojištění. Při tom probírá otázky, o nichž soudí, že se vyskytnou při provádění zákona právě zmíněného a snaží se je řešiti i když pozitivní ustanovení zákonná je upravují velmi spoře. V těchto případech má autor příležitost zaujmouti a teoreticky odůvodniti svůj názor o tom, co v tom nebo onom směru platí podle zásad právně logických, když zákon mlčí, na př. při otázce přípustnosti rozkladu v řízení správním, při otázce kasatorního či meritorního rozhodování vyšší instance, při otázce, u kterého orgánu je podati opravný prostředek atd. Výklady tyto mají ten praktický význam, že ukazují, jak mnoho mezer a neurčitostí zákon obsahuje právě v ohledu procesním, kde se dnes nejdá o nějaké větší revisi při navrhované novelisaci sociálního pojištění.

Teoreticky zajímavé jsou ty partie knihy, kde autor podává vlastní řešení některého z klasických problémů správní nebo právní vědy vůbec, event. kde kritisuje dosavadní názory. Ač autor v tom směru musil býti mnohem stručnější, než kdyby pojednával o otázkách těchto monograficky, přece řekl vždy vše důležité k objasnění problému, ať jde o známý problém delegace normotvorné moci, o otázku rozdílu soudnictví a správy, o problému zmatečnosti, materiální právní moci nebo vázanosti praejudiciálním rozhodnutím. Z vý-